

## บทที่ 4

### อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น ตามตัวแปรระดับการศึกษา ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยเรียงตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเลขคณิตของตัวแปรทำนายจำแนกตามระดับการศึกษา

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเลขคณิต ของตัวแปรต่าง ๆ

#### ตอนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 304 คน ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 31 ปี (ร้อยละ 39.1) อายุมากกว่า 50 ปี น้อยที่สุด (ร้อยละ 4.6) มีชั้นยศจ่าสิบตำรวจมากที่สุด (ร้อยละ 29.6) สิบตำรวจเอกน้อยที่สุด (ร้อยละ 4.3) ปฏิบัติงานอยู่ในสายงานป้องกันปราบปรามมากที่สุด (ร้อยละ 52.3) สายงานสืบสวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 4.6) มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ามากที่สุด (ร้อยละ 49.7) ระดับปริญญาตรีน้อยที่สุด (ร้อยละ 4.9) มีสถานภาพสมรสมากที่สุด (ร้อยละ 77.6) หย่าร้าง / หม้าย น้อยที่สุด (ร้อยละ 0.7) มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 7,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 65.4) มากกว่า 12,000 บาท น้อยที่สุด (ร้อยละ 0.7) บิดามีอาชีพเกษตรกรมากที่สุด (ร้อยละ 63.5) และทำธุรกิจส่วนตัวน้อยที่สุด (ร้อยละ 2.6) และบิดามีการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด (ร้อยละ 55.3) ระดับปริญญาตรีน้อยที่สุด (ร้อยละ 4.9) (ตารางที่ 7 )

## ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเลขคณิตของตัวแปรทำนาย จำแนกตามระดับการศึกษา

สมมติฐานข้อที่ 1 "ข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีเจตคติต่อการเป็นตำรวจแตกต่างกัน"

ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่ใช้ในการศึกษาค้นนี้มีระดับการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า กำลังศึกษาปริญญาตรี และปริญญาตรี ซึ่งจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของเจตคติต่อการเป็นตำรวจจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ตำรวจชั้นประทวนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีเจตคติต่อการเป็นตำรวจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (ตารางที่ 9) และเมื่อทำการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตำรวจที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า และมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ากับกลุ่มตำรวจที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและกำลังศึกษาปริญญาตรี พบว่า ตำรวจชั้นประทวนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเชื่อเจตคติต่อการเป็นตำรวจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 1 ในภาคผนวก จ) โดยที่ตำรวจชั้นประทวนในทุกระดับการศึกษามีความเชื่อ ความคิด ความรู้สึกหรือท่าทีต่อการเป็นตำรวจเหมือนกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับของ สุพัตรา สุภาพ (2525) และวารินทร์ สิ้นสูงสุด (2536) ที่ว่าเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะมีมากน้อยเพียงใดที่ทำให้บุคคลแสดงการกระทำออกมาเป็นพฤติกรรมย่อมขึ้นกับบุคคลนั้นได้รับการศึกษามากน้อยเพียงใด และไม่สอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่ว่า การศึกษาคือตัวแปรภายนอกที่มีผลกระทบทางอ้อมต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมของบุคคล การที่ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นเช่นนี้สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ดังนี้

1. ลักษณะการปฏิบัติงานของตำรวจชั้นประทวนที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในความหมายของปรัชญาดำรงและหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนแสดงให้เห็นว่าตำรวจมีภารกิจและหน้าที่มากมาย โดยเฉพาะการปฏิบัติงานในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชน ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนไม่ว่ามีหน้าที่ใดและระดับการศึกษาชั้นใดต้องปฏิบัติงานให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่ประชาชนอย่างถึงที่สุด ในการติดตามจับกุมผู้ร้ายหรือสืบสวนเพื่อติดตามจับกุมผู้ต้องหา ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสถานีดำรวจต้องปฏิบัติงานในลักษณะที่แทนกันได้ ต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและตัดสินใจอย่างเฉียบพลัน เพื่อให้

ผลการปฏิบัติงานออกมาอย่างมีประสิทธิภาพและมีการสูญเสียน้อยที่สุด แต่ทั้งนี้ เป็นการปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่ จากลักษณะการปฏิบัติงานดังกล่าวจึงทำให้ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ทุกระดับการศึกษาในสถานีดำรวจมีความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรมของการเป็นตำรวจ (ตารางที่ 2) ไม่แตกต่างกัน

2. ลักษณะของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนจำแนกตามระดับการศึกษามีการแบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ ทำให้ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และกำลังศึกษาระดับปริญญาตรีมีจำนวนคนรวมมากที่สุด (ร้อยละ 73.1) เนื่องจากมีระดับการศึกษาใกล้เคียงกัน จึงทำให้เจตคติของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีต่อการเป็นตำรวจไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 "ข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจแตกต่างกัน"

ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้กล่าว คือ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีระดับการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังกล่าวมาแล้ว ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ตำรวจชั้นประทวนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 10) และเมื่อทำการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตำรวจที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าและมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าากับกลุ่มตำรวจที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและกำลังศึกษาระดับปริญญาตรี เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตำรวจที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าากับกลุ่มตำรวจที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตำรวจที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับกลุ่มตำรวจที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และกำลังศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ตำรวจชั้นประทวนแต่ละกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 1 ในภาคผนวก จ) โดยตำรวจชั้นประทวนที่มีระดับการศึกษาแต่ละระดับจะยอมเชื่อหรือคล้อยตามบุคคลอื่นซึ่งคิดว่าควรหรือไม่ควรต่อการเป็นตำรวจเหมือนกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ สุพัตรา สุภาพ (2525) และ วารินทร์ สินสูงสุด (2536) ที่ว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่นซึ่งคิดว่าควรหรือไม่ควรแสดงพฤติกรรมนั้นขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นได้รับการศึกษามากน้อยเพียงใด และไม่สอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่ระบุว่า การ

ศึกษาคือตัวแปรภายนอกที่มีผลกระทบทางอ้อมต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมของบุคคล การที่ผลวิจัยครั้งนี้เป็นเช่นนี้ สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ดังนี้

1. ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำงานอยู่ในระดับสถานีตำรวจที่มีลักษณะงานและหน้าที่ต้องพบปะกับประชาชนอยู่ตลอดเวลาและโดยส่วนใหญ่ของกลุ่มข้าราชการตำรวจชั้นประทวนมักจะปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ในสถานีตำรวจไม่ค่อยมีการโยกย้ายไปไหนเหมือนกับข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร จึงทำให้มีความใกล้ชิดกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล (ตารางที่ 3) ที่มีอยู่ในท้องที่ของสถานีตำรวจ จึงทำให้ความเชื่อของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนเกี่ยวกับกลุ่มบุคคลที่เขาให้ความสำคัญ คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรที่รับราชการตำรวจเหมือนกัน แม้จะมีระดับการศึกษาต่างกัน

2. ระดับการศึกษาของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสถานีตำรวจ เป็นภูมิหลังของแต่ละคน เมื่อมาปฏิบัติหน้าที่ในสถานีตำรวจที่ต้องพบปะกับประชาชนอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเหมือนกัน

ผู้วิจัยเห็นว่าตัวแปรระดับการศึกษาอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ ควรจะได้มีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น สายงานการปฏิบัติงาน อายุราชการ ที่ทำให้เจตคติต่อการเป็นตำรวจและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนแตกต่างกัน

### ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์

สมมติฐานข้อที่ 3 " เจตคติต่อการเป็นตำรวจร่วมกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจสามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจได้ "

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าเจตคติต่อการเป็นตำรวจทางตรงและทางอ้อมมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ( $r = .50$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (ตารางที่ 11) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจทางตรงและทางอ้อมมีความสัมพันธ์กันทางบวก ( $r = .59$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (ตารางที่ 11) ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวทำให้เจตคติต่อการเป็นตำรวจร่วมกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจสามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจได้ร้อยละ 18 หรือด้วยค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ ( $R = .42$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (ตารางที่ 12) เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ และสอดคล้องกับการวิจัยของ Schlegel (1977) ผลการวิจัยของ สุรชาติ นันทนรินทร์ (2537)

ของ อัมพร เตียวตระกูลวัฒน์ (2522) และวรรณิ จิระสุทธิโรจน์ (2537) ต่างก็พบว่า เจตนาและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า เจตคติต่อการเป็นตำรวจมีบทบาทในการทำนายมากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ( $w_1 = .30$ ,  $w_2 = .19$ ) ซึ่งในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลนั้นค่าน้ำหนักความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์ของเจตคติทางบวกต่อการกระทำพฤติกรรม เชื่อว่าถ้าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรทำพฤติกรรมนั้น (Ajzen and Fishbein, 1980) ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้พบว่า เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจจึงถูกกำหนดโดยเจตคติต่อการเป็นตำรวจมากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจ แต่ในการวิจัยนี้การทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมการเป็นตำรวจสามารถทำนายได้เพียงร้อยละ 18 ผู้วิจัยเห็นว่าอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากยังมีปัจจัยอย่างอื่นมีผลต่อการทำนายและเห็นว่าจะต้องศึกษาต่อไปว่าปัจจัยเหล่านั้นมีอะไรบ้าง

#### ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเลขคณิตของตัวแปรต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มตำรวจที่มีเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจสูงและต่ำ

สมมติฐานข้อที่ 4 "ความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบ การประเมินผลกระทบ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของกลุ่มตำรวจที่มีเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจสูงกับกลุ่มตำรวจที่มีเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจต่ำมีความแตกต่างกัน"

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบ การประเมินผลกระทบ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของกลุ่มตำรวจที่มีเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจสูงกับกลุ่มตำรวจที่มีเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจต่ำมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .01, .05 มีเพียงความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบ การประเมินผลกระทบ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง บางความเชื่อเท่านั้นที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Brinberg and Duran (1983) ถาวร แซ่ตั้ง (2529) และสุรชาติ นันทนิรันดร์ (2537) ที่ได้กล่าวมาแล้ว ต่างพบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบ การประเมินผลกระทบ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของกลุ่มที่มีเจตนาเชิงพฤติกรรมแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจสูงและกลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจต่ำมีความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจสูงมีความเชื่อว่ามีความเป็นไปได้ต่ำกว่ากลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจต่ำ ในความเชื่อที่ว่าในการเป็นตำรวจทำให้สุขภาพทรุดโทรม สังคมรังเกียจ และทำงานไม่เป็นเวลาจึงไม่มีเวลาต่อครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และ .05 ส่วนความเชื่อต่อไปนี้ คือ ครอบครัวมีความภูมิใจ มีความสุขุม รอบคอบ อดทนและขยัน มีความรู้ทางกฎหมายเพิ่มขึ้น ส่งเสริมบุคลิกภาพเป็นที่พึ่งและทำประโยชน์ต่อประชาชน รู้จักกับคนหลายอาชีพ กลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจสูงเชื่อว่ามีความเป็นไปได้สูงกว่ากลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจต่ำอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และ .01 ความเชื่อที่กลุ่มตำรวจมีความตั้งใจสูงและต่ำแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ความเชื่อที่ว่า การเป็นตำรวจทำให้ทำงานหนักและรับผิดชอบงานมาก เสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมาย ไม่มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และถูกกีดกันในอาชีพเดียวกัน มีโอกาสได้รับการเลื่อนขั้นมากกว่าอาชีพอื่น ได้รับความเชื่อถือจากประชาชนและต้องเสียสละ (ตารางที่ 14)

ส่วนการประเมินผลกระทบพบว่า กลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจสูงและกลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจต่ำมีการประเมินผลกระทบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจสูงมีการประเมินผลกระทบต่อไปนี้เป็นผลกระทบของการเป็นตำรวจมากกว่ากลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจต่ำ คือ ครอบครัวมีความภูมิใจ ส่งเสริมบุคลิกภาพ เป็นที่พึ่งและทำประโยชน์ต่อประชาชน มีความรู้ทางกฎหมายเพิ่มขึ้น ได้รับความเชื่อถือจากประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .01, .05 และกลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจสูงและต่ำมีการประเมินผลกระทบต่อไปนี้เป็นผลกระทบของการเป็นตำรวจที่ไม่แตกต่างกัน คือ ไม่มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และถูกกีดกันในอาชีพเดียวกัน ส่วนผลกระทบที่เกี่ยวกับการเป็นตำรวจทำให้ทำงานไม่เป็นเวลาจึงทำให้ไม่มีเวลาให้กับครอบครัว มีสุขภาพทรุดโทรม สังคมรังเกียจ ทำงานหนักและรับผิดชอบมาก เสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมาย มีความสุขุมรอบคอบ มีโอกาสได้รับการเลื่อนขั้นมากกว่าอาชีพอื่น กลุ่มตำรวจทั้งสองกลุ่มมีการประเมินผลกระทบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 15) จากผลวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจสูงมีความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบและการประเมินผลกระทบในทางที่ดีหรือทางบวกต่อการเป็นตำรวจมากกว่ากลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจต่ำ จึงส่งผลให้เกิดเจตนาที่จะแสดงการกระทำให้ในการเป็นตำรวจมาก ในทางตรงข้ามกลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจต่ำมีความเชื่อในทางที่ไม่ดีหรือทางลบต่อการเป็นตำรวจ ทำให้มีเจตนาในการที่จะแสดงการกระทำให้ในการเป็นตำรวจหรือความตั้งใจน้อยเป็นไปตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล คือ บุคคลที่เชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมอย่างหนึ่งจะ

นำไปสู่ผลกระทบทางบวกจะมีเจตคติที่ดีต่อการกระทำนั้น ขณะที่บุคคลเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมจะนำไปสู่ผลกระทบทางลบจะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการกระทำนั้น โดยเจตคติมีผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมและมีผลต่อพฤติกรรม Ajzen and Fishbein, 1980)

ผลการแสดงค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเลขคณิตของความเชื่อเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจ ระหว่างกลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจสูงและกลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจต่ำ พบว่ากลุ่มตำรวจทั้ง 2 กลุ่ม มีความเชื่อเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 โดยที่กลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจสูงมีความเห็นว่าการกลุ่มอ้างอิงที่เป็น บิดา มารดา ภรรยา ญาติ เพื่อน อาจารย์ พี่น้อง และ ลูก มีความเห็นสนับสนุนให้ตนประกอบอาชีพตำรวจและควรแสดงการกระทำที่เหมาะสมในการเป็นตำรวจมากกว่ากลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจต่ำ (ตารางที่ 16)

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเลขคณิตของแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจ พบว่า กลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจสูงและกลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจต่ำ มีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็นบิดา มารดา มากกว่าอะไรุ่กกลุ่ม ส่วนแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็นภรรยา ญาติ เพื่อน พี่น้องและลูก กลุ่มตำรวจทั้งสองกลุ่มมีแรงจูงใจคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงดังกล่าวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 17) ผู้วิจัยเห็นว่าการกลุ่มอ้างอิงที่เป็นบิดา มารดา ซึ่งเป็นกลุ่มอ้างอิงที่มีความใกล้ชิดที่สุดและมีความสำคัญที่สุดต่อกลุ่มตำรวจทั้งสอง มีความเชื่อว่าบิดา และมารดาของตนเห็นว่าควรแสดงการกระทำที่เหมาะสมในการเป็นตำรวจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 17) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เป็น บิดา มารดา ของกลุ่มตำรวจทั้งสองกลุ่มมีความต้องการให้กลุ่มทั้งสองแสดงการกระทำในการเป็นตำรวจต่างกัน กล่าวคือ บิดา มารดา ของกลุ่มที่มีความตั้งใจสูง อาจจะส่งเสริมการเป็นตำรวจมากกว่ากลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจต่ำก็ได้ เพราะกลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจสูงจะมีความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบในการเป็นตำรวจในด้านบวกมากกว่า

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเลขคณิตของเจตคติทางตรงในการเป็นตำรวจ ระหว่างกลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจสูงและกลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจต่ำพบว่ากลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจสูงและกลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจต่ำมีเจตคติต่อการเป็นตำรวจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และในคุณลักษณะมีเมตตา ความเครียด ก้าวหน้า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นในเรื่องความมั่นคง ตำรวจที่มีความตั้งใจสูงและกลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจต่ำมีความเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ กล่าวคือกลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจสูงมี

เจตคติต่อลักษณะทางบวกในการเป็นตำรวจว่าการเป็นตำรวจเป็นสิ่งที่มีความหมาย มีเกียรติและเสียสละ สังคมยอมรับ มีบุคลิกดี ชอบมีเมตตา ก้าวหน้า และน่าสนใจมากกว่ากลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจต่ำ ยกเว้นในเรื่องความมั่นคงของตำรวจทั้ง 2 กลุ่มมีความรู้สึกแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ส่วนในลักษณะเครียดและเป็นทุกข์ ซึ่งเป็นลักษณะทางลบตำรวจที่มีความตั้งใจมีเจตคติต่อลักษณะทางลบในการเป็นตำรวจสูงกว่ากลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจสูง อภิปรายได้ว่า กลุ่มตำรวจที่มีความตั้งใจสูงมีความรู้สึกเกี่ยวกับการเป็นตำรวจไปในทางที่ดี คือ มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นตำรวจและจากผลการวิจัยที่อภิปรายมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น ( Assumption ) ของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล กล่าวคือ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนเป็นผู้ที่มีเหตุผลและใช้ข้อมูลของตัวเองมืออย่างเป็นระบบ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนจะพิจารณาผลที่อาจเกิดจากการกระทำของตนที่จะตัดสินใจทำหรือไม่ทำพฤติกรรมหนึ่ง ดังนั้นเจตนาในการเป็นตำรวจชั้นประทวนสามารถที่จะทำนายได้จากเจตคติต่อการเป็นตำรวจ ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบต่อการเป็นตำรวจและการประเมินผลกระทบในการเป็นตำรวจร่วมกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจ และแรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐานของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้